

SLEZSKÉ DNY PREVENTIVNÍ MEDICÍNY 2012

Ve dnech 7.–9. března 2012 se uskutečnil 12. ročník konference s mezinárodní účastí Slezské dny preventivní medicíny, kterou pořádala Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Ostrava. Záštitu nad konferencí převzal hlavní hygienik ČR, hejtman MSK, Česká lékařská komora a Ostravská univerzita. Akce byla zařazena do systému celoživotního vzdělávání ve zdravotnictví.

Konference se zúčastnilo přes 200 odborníků ze zdravotnických organizací, krajských hygienických stanic, zdravotních ústavů, vědeckých institucí a vysokých škol. Odborný program obsahoval 60 prezentací a 15 posterů.

Rok 2012 je významným mezníkem v historii hygienické služby, která letos oslaví již 60. výročí svého vzniku. Úvod konference proto patřil ředitelce MUDr. Heleně Šebákové a významným událostem z historie Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje. Dále vystoupil hlavní hygienik České republiky MUDr. Michael Vít, Ph.D., hlavní hygienik Slovenska MUDr. Gabriel Šimko, MPH a zástupce hlavního hygienika Polska dr. Marek Posobkiewicz, kteří informovali o transpozici evropského práva do národních předpisů.

Odborný program prvního dne byl zaměřen na aktuální problematiku vody a jejího vlivu na lidské zdraví, a to z různých hledisek. Úvod patřil MUDr. Šteflové, Ph.D., ředitelce kanceláře WHO v ČR, která se zabývala otázkou vody a zdraví v agendě WHO a MUDr. Kožíškovi, CSc. ze SZÚ Praha, s tematikou epidemií způsobených kontaminovanou vodou. Z pohledu provozovatele vodovodní sítě (OVAK) zazněly zajímavé informace o zdrojích podzemní vody pro Ostravu, o úpravě surové vody na pitnou a o řízení kvality pitné vody, kdy nejběžnějším způsobem je proplach daného úseku vodovodní sítě a zejména výměna vodovodního řádu. MUDr. Mikula (Lázně Darkov) ve své přednášce o chemismu jodových minerálních vod vysvětlil podstatu jejich balneologického využití a pozitivních účinků na funkci štítné žlázy. Další prezentace byly věnovány přehledu virových a parazitárních onemocnění s možným přenosem vodou. Z prezentace RNDr. Fajfrlíka, Ph.D. z Ústavu mikrobiologie LF a FN v Plzni vyplynulo, že z parazitárních onemocnění se v ČR vyskytují zejména giardiáza, kryptosporidióza, enterobióza, askarióza a larvální toxokaróza. Ostatní se vyskytují sporadicky a jsou převážně importované, například améboza, schistosomóza, cyklosporióza. Vodní prostředí může být rovněž zdrojem podmíněně patogenních mykobakterií, jako *M. avium*, *M. marinum*, *M. kansasii*, způsobujících onemocnění lidí zejména s oslabenou imunitou. O výskytu těchto mykobakterií v prostředí, v přehradních sedimentech, úpravnách vod, v domácnostech a o způsobech jejich detekce referovali kolegové z Výzkumného ústavu veterinárního lékařství v Brně. Neméně důležité bylo sdělení týkající se mapování výskytu léčiv v pitných vodách v ČR, který provádí Státní zdravotní ústav Praha. Podle dosavadních výsledků studie se léčiva v pitné vodě nacházejí ve velice nízkých koncentracích nepředstavujících žádné riziko pro lidské zdraví. Odborný program věnovaný vodě a zdraví ukončil blok prezentací týkajících se výskytu

legionel ve vodovodních systémech, diagnostiky a léčby legionelových pneumonií a možností jejich prevence.

Druhý den konference byl zahájen souborem přednášek zabývajících se problematikou cytostatik, které mají kromě terapeutických účinků i nežádoucí genotoxické a karcinogenní vlastnosti. Mgr. Pavel Odrážka z Masarykova onkologického ústavu v Brně poukázal na nutnost minimalizování expozice zdravotnických pracovníků těmito látkami. Na základě prováděného monitoringu byla potvrzena velmi častá kontaminace pracovních ploch na pracovištích, kde probíhá aplikace cytostatik. Výsledky monitoringu byly využity k přípravě praktických doporučení pro snížení kontaminace pracovního prostředí. V dalších prezentacích se autoři věnovali hodnocení nemocí z povolání, zejména onemocnění způsobených vibracemi a nadměrným jednostranným přetěžováním. Problematika neinfekční epidemiologie pokračovala analýzou rizikových faktorů karcinomu jícnu, jehož incidence v ČR narůstá. Za hlavní rizikové faktory jsou považovány věk, pohlaví, kouření, konzumace alkoholu a vysoké BMI. Významným celosvětovým problémem se stává Alzheimerova choroba. V následující prezentaci byli přítomní seznámeni s výsledky pilotní studie zaměřené na rizikové faktory tohoto závažného neurodegenerativního onemocnění.

Pravidelně bývá součástí programu konference problematika infekčních onemocnění. V letošním bloku přednášek doc. MUDr. Pazdiora, CSc. (KHS Plzeňského kraje) podal analýzu epidemiologických výskytů parotitid v ČR i v dalších evropských zemích, objasnil jejich příčiny a potvrdil význam očkování. Z dalších infekčních onemocnění byly zmíněny cystická echinokokóza, způsobená larválním stadiem tasemnice *Echinococcus granulosus*, toxoplazmóza vyvolaná parazity rodu *Toxocara* a infekce způsobené zástupci rodu *Vibrio* a *Aeromonas*. Jelikož se vibria vyskytují spíše ve slané vodě, bývají izolována od pacientů s průjemovým onemocněním po návratu ze zahraničí. Aeromonády jsou přítomné ve sladké vodě, vyskytují se běžně i u nás a mohou být příčinou gastroenteritid, infekcí ran, nebo v ojedinělých případech mohou vyvolat systémová onemocnění.

V následující prezentaci zazněly zkušenosti Krajské hygienické stanice Libereckého kraje se zajištěním ochrany veřejného zdraví z hlediska vzniku a šíření infekčních onemocnění v průběhu velké sportovní akce s účastí několika desítek tisíc osob. Blok přednášek z oblasti infekční epidemiologie uzavřela Mgr. Walga (Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Cieszyn) s informacemi o významu očkování, klesající proočkovanosti dětí a mladistvých a o způsobech vymáhání povinného očkování v Polsku.

Poslední den konference byl věnován stále aktuálnější problematice ovzduší a zdraví. Velmi zajímavé sdělení přednesl MUDr. Dostál, DrSc. z Ústavu experimentální medicíny AV ČR, který se zabýval zdroji expozice ultrajemným částicím ve vnitřním prostředí. Jedná se o částice s průměrem rovným nebo menším než 0,1 µm, které se mohou hromadit v plicích, proniknout do krevního oběhu a dalších systémů a vyvolat chronické infekce a záněty. V současné době na evropské úrovni probíhá projekt zaměřený na definování limit-

ních hodnot těchto částic v ovzduší. Neméně zajímavá byla přednáška doc. MUDr. Čápa, Ph.D. (Nemocnice Na Homolce, Praha), o vlivu polutantů na dýchací cesty z pohledu alergologa a navazující sdělení věnované analýze vztahu koncentrace částic PM_{10} a zdravotních ukazatelů (počtu specifických úmrtí a hospitalizací) v Ostravě. V souvislosti s výskytem vláken azbestu ve vnitřním prostředí škol byly do tohoto souboru zařazeny přednášky týkající se stanovení početní koncentrace aerosolů vláknité povahy, určení jejich prvkového složení a hodnocení expozice těmto částicím. Prezентовány byly rovněž výsledky státního zdravotního dozoru ve školách a školských zařízeních, přehled azbestových materiálů používaných ve stavebnictví a návrh přijetí technických a organizačních opatření ke snížení koncentrace azbestových vláken.

V současné době dochází k velice rychlému vývoji nových diagnostických metod a postupů, proto byly na závěr konference zařazeny informace o nových možnostech v oblasti informačních technologií používaných v ochraně veřejného zdraví nebo o využití elektronové mikroskopie v mikrobiologické diagnostice. Zajímavé sdělení RNDr. Chrástného, Ph.D., z České geologické služby Praha pojednávalo o využití stabilních izotopů při identifikaci původu kontaminant ovzduší. Pro zkoumání kvality životního prostředí, zejména znečištění ovzduší, které významně ovlivňuje zdraví populace, byly vyvinuty postupy zaměřené na ultrajemné prachové aerosoly, sle-

dování distribuce nanočástic, jejich chemického složení a rovněž na určení vztahů těchto částic a jejich složení k místu a roční době. Tato poslední prezentace byla doplněna velmi zajímavými fotografiemi nanočástic z prostředí Ostravska.

Každoročně v rámci konference probíhá i posterová sekce, v průběhu které je autorům umožněno prezentovat výsledky své práce v několikaminutovém sdělení. Postery tentokrát zahrnovaly nejrůznější oblasti, mimo jiné problematiku rizikových faktorů karcinomu plic a slinivky břišní, oblast ochrany zdraví při práci s lasery nebo hodnocení smogové epizody 10/2011 v Ostravě. Další postery byly věnovány infekcím *Clostridium difficile* na pracovištích FNO, kongenitálnímu zarděnkovému syndromu a postoji zdravotníků k očkování proti chřipce.

Místo konání konference se v průběhu všech dvanácti ročníků nezměnilo, příjemný pobyt v krásném prostředí areálu Lázní Darkov už k této odborné a společenské akci neodmyslitelně patří. Společenský večer, který zpestřil program konference, byl vzhledem k datu konání – 8. března – věnovaný ženám.

Závěrem děkujeme všem sponzorům, společnosti Lázně Darkov a. s., aktivním přednášejícím i ostatním účastníkům za přízeň a podporu a těšíme se na příjemná setkání u dalších ročníků konference.

*Za organizační výbor
MVDr. Renáta Brablcová*